

всіх можливих заходів для позбавлення місцевих формувань будь-якого національного характеру. У дисертації І.Дерейка “Місцеві військові формування Збройних Сил Німеччини на території Райхскомісаріату “Україна” (1941–1944 роки)” розглядається проблема співпраці місцевого населення з окупантами, їх участь у створюваних гітлерівцями воєнізованих поліційних формуваннях.

В.Шайкан у монографії “Ідеологічна боротьба в Україні періоду Другої світової війни 1939–1945 рр.” показав засоби впливу на українське населення радянських, нацистських і самостійницьких ідеологічних структур на різних етапах війни, а також визначив роль громадських організацій як засобу ідеологічної боротьби в Україні в добу окупації.

Отже, у сучасній історичній науці окреслилися явища та процеси, які засвідчують активну розробку проблемно-тематичних блоків, пов’язаних із функціонуванням нацистського окупаційного режиму в Україні. Цей напрям досліджень уже перетворився на самостійний об’єкт наукового пізнання.

Список використаних джерел

1. Коваль М.В. Україна у Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945). Спроба концептуального бачення / Коваль М.В. – К.: Вища школа, 1994. – 57 с.
2. Коваль М.В. Україна: 1939–1945: Маловідомі і непрочитані сторінки історії / Коваль М.В. – К.: Вища школа, 1995. – 194 с.
3. Рекотов П.В. Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні 1941–1944 рр. (Історико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Рекотов Петро Валентинович. – К., 1997. – 222 с.
4. Михайлюк М. Українське питання як джерело конфлікту між Альфредом Розенбергом та Еріхом Кохом / М.Михайлюк // Історичний журнал. – 2008. – №6. – С.23–31.
5. Михайлюк М. Доповідь Вольдемара Магунії як джерело для дослідження нацистського окупаційного режиму в генеральному окрузі “Київ” (1941–1944) / М.Михайлюк // Наукові записки НаУКМА. – 2009. – Т.91: Історичні науки. – 86 с.
6. Кентій А., Лозицький В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941–1944) / Кентій А., Лозицький В. – К.: Генеза, 2005. – 408 с.
7. Потільчак О.В. Експлуатація трудових ресурсів України гітлерівською Німеччиною у роки окупації: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Потільчак Олександр Валентинович. – К., 1999. – 205 с.
8. Ветров І.Г. Економічна експансія третього рейху в Україні / І.Г. Ветров. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 232 с.
9. Николаєв Ю. Становище та настрої населення України на початку німецько-фашистської окупації (червень 1941 – липень 1942 рр.) / Ю.Николаєв. – Вінниця: Тезис, 1999. – 64 с.
10. Спудка І.М. Німецька окупаційна політика у соціокультурній сфері в рейхскомісаріаті “Україна” (1941–1944 рр.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Спудка Ірина Миколаївна. – Запоріжжя, 2007. – 229 с.
11. Голиш Г.М. У вирі війни. Становище неповнолітніх громадян України в 1941–1945 рр.: Монографія / Г.М. Голиш. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2005. – 323 с., іл.
12. Шайкан В.О. Колабораціонізм на території Рейхскомісаріату “Україна” та військової зони в період Другої світової війни. Монографія / Шайкан В.О. – Кривий Ріг: Мінерал, 2005. – 564 с.

References

1. Koval M.V. Ukraine u Druhii svitovii i Velykii Vitshyznianiі viinakh (1939–1945). Sproba kontseptualnoho bachennia / Koval M.V. – K.: Vyshcha shkola, 1994. – 57 s.
2. Koval M.V. Ukraine: 1939–1945: Malovidomi i neprochytani storinky istorii / Koval M.V. – K.: Vyshcha shkola, 1995. – 194 s.
3. Rekotov P.V. Nimetsko-fashystskiy okupatsiyniy rezhym v Ukraini 1941–1944 rr. (Istoryko-pravoviy aspekt): dys. ... kand. yurid. nauk: 12.00.01 / Rekotov Petro Valentynovych. – K., 1997. – 222 s.
4. Mykhailiuk M. Ukrainske pytannia yak dzherelo konfliktu mizh

Alfredom Rozenberhom ta Erikhom Kokhom / M.Mykhailiuk // Istorychnyi zhurnal. – 2008. – №6. – S.23–31.

5. Mykhailiuk M. Dopovid Voldemara Mahunii yak dzherelo dlia doslidzhennia natsyystskoho okupatsiynoho rezhymu v heneralnomu okruzi “Kyiv” (1941–1944) / M.Mykhailiuk // Naukovi zapysky NaUKMA. – 2009. – T.91: Istorychni nauky. – 86 s.

6. Kentii A., Lozyskyi V. Viina bez poshchady i myloserdia: Partyzanskyi front u tylu vermakhtu v Ukraini (1941–1944) / Kentii A., Lozyskyi V. – K.: Heneza, 2005. – 408 s.

7. Potylchak O.V. Ekspluatatsiia trudovykh resursiv Ukrainy hitlerivskoiu Nimechchynoiu u roky okupatsii: dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Potylchak Oleksandr Valentynovych. – K., 1999. – 205 s.

8. Vietrov I.H. Ekonomichna ekspansia tretogo reikhu v Ukraini / I.H. Vietrov. – K.: Chetverta khvyliia, 2000. – 232 s.

9. Nikolaiets Iu. Stanovyshche ta nastroi naselennia Ukrainy na pochatku nimetsko-fashystskoi okupatsii (cherven 1941 – lypen 1942 rr.) / Iu.Nikolaiets. – Vinnytsia: Tezis, 1999. – 64 s.

10. Spudka I.M. Nimetska okupatsiina polityka u sotsiokulturnii sferi v reikhskomisariati “Ukraina” (1941–1944 rr.): dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Spudka Iryna Mykolaivna. – Zaporizhzhia, 2007. – 229 s.

11. Holysh H.M. U vyri viiny. Stanovyshche nepovnoitnikh hromadian Ukrainy v 1941–1945 rr.: Monohrafiia / H.M. Holysh. – Cherkasy: Cherkaskyi TsNTEI, 2005. – 323 s., il.

12. Shaikan V.O. Kolaboratsionizm na terytorii Reikhskomisariatu “Ukraina” ta viiskovoi zony v period Druhoi svitovoi viiny. Monohrafiia / Shaikan V.O. – Kryvyi Rih: Mineral, 2005. – 564 s.

Goncharenko O. M., doctor of Historical Science, associate professor of the department of History and Culture of Ukraine State University “Pereiaslav–Khmelnitsky State Pedagogical University named Hryhorii Skovoroda” (Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitsky), *aleksej-goncharenko1@rambler.ru*

Coverage problems of the occupation administration Reichskommissariat “Ukraine” in modern national historiography

The article analyzes the modern national historiography of the Nazi occupation regime in Reichskommissariat “Ukraine”. Issues – thematic field event canvases World War II and Nazi occupation regime established in the territory of the largest in terms of area and population administrative – territorial formation, which was Reichskommissariat “Ukraine” (hereinafter – CCU) is significant interest from both domestic and foreign scholars.

Keywords: occupational regime, Reichskommissariat “Ukraine” authorities.

Goncharenko A. H., доктор исторических наук, доцент кафедры истории и культуры Украины, ГВНЗ “Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды” (Украина, Переяслав–Хмельницкий), *aleksej-goncharenko1@rambler.ru*

Освещение проблем функционирования оккупационной администрации Рейхскомисариата “Украина” в современной отечественной историографии

Анализируется современная отечественная историография нацистского оккупационного режима в Рейхскомисариате “Украина”. В результате проведенного исследования установлено, что в современной науке наметились явления и процессы, которые свидетельствуют об активной разработке проблемно-тематических блоков, связанных с функционированием нацистского оккупационного режима в Украине. Это направление исследований уже превратилось в самостоятельный объект научного познания.

Ключевые слова: оккупационный режим, оккупационная администрация, Рейхскомисариат “Украина”, органы власти.

* * *

УДК 093“1941”

Росицький В. С.
аспірант, Науково-дослідний інститут українознавства
(Україна, Київ), *vadim-rosickij@yandex.ru*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ РСЧА ПАРТІЙНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ В 1941 РОЦІ, КРИЗЬ ПРИЗМУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Розглянуто дії ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У та інших партійних організацій в організації підтримки РСЧА, їх роль та значення в організації та поліпшенні побуту, логістики регулярної армії, формуванні ополчення. Простежено рівень забезпечення військових формувань, які обороняли Україну в 1941 році, кількість

матеріальної допомоги у війська. Розглянуто методи роботи партійних органів КП(б)У, їх взаємодія з військовим керівництвом фронтів.

Була дана оцінка діям КП(б)У та вищого керівництва СРСР та Червоної армії, як позитивна, так і негативна, проведена паралель з самовідданою працею та віддачею українського народу перед навалюю ворога.

Ключові слова: народне ополчення, винищувальні батальйони, партія, фронт, військовий округ, оборона, забезпечення, мобілізація, добровольці.

Актуальність теми. Дослідницький інтерес до проблеми обороноздатності РСЧА в 1941 році та внеску України у Велику Вітчизняну війну, пов'язаний з необхідністю дослідити деталі на основі офіційних документів ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У – “основних рушіїв” влади. Проаналізувати партійно–державні заходи на (в) Україні з метою визначення ролі та значення УРСР в загальній картині оборони СРСР в перші місяці 1941 року.

Метою даної розвідки є з'ясувати стан та методи організації підтримки Червоної армії та сприяння партійних органів у формуванні оборони.

Сьогодні досить часто постає питання ролі України в Великій Вітчизняній війні, особливо в такій політичній ситуації. На основі партійних документів буде розглянута повна картина оборонних ініціатив КП(б)У на Україні та її допомога регулярній армії в обороні не лише УРСР, а й в комплексі всього СРСР.

Розглянемо постанову Раднаркому СРСР від 25 червня 1941 року про організацію охорони військового тилу, як про важливу віху військової логістики РСЧА. В повній мірі вирішувалося питання охорони військового тилу та наведення там порядку з організацією інституту фронтових та армійських начальників охорони військового тилу [1, арк. 1]. Саме першорядним завданням була організація даного порядку в районі Західного фронту [1, арк. 1]. Наведення порядку в тилах наших військ було досить важливим питанням.

Однією з головних функцій начальників охорони тилу була ліквідація диверсантів, організація підвозу всього необхідного [1, арк. 2].

Більш уточнюючим документом була директива Раднаркому СРСР та ЦК ВКП(б) від 30 червня 1941 року, яка направлялася до всіх радянських організацій прифронтових областей. Даний документ ідеологічно обгрунтовував боротьбу СРСР з Німеччиною і зважаючи на невдачі перших днів війни заявляла про “багато чисельні труднощі”, незважаючи на які боролася Червона армія з ворогом “озброєним до зубів” [1, арк. 3].

Директива вказує на потреби РСЧА та закликає всі організації та підприємства встати на підтримку. Організувати всіх сторонню допомогу діючій армії, забезпечити всім необхідним, надати транспортні засоби, не загроможувати шляхи, не затримувати війська, військові вантажі. Забезпечити проведення мобілізації запасних, широку допомогу пораненим – надання під госпіталі лікарень, шкіл, клубів, державних установ [1, арк. 4].

Щодо дій на Україні, хоча вище згадане мало місце і до УРСР. Секретар ЦК КП(б)У Коротченко Д.С. сформував план заходів, щодо оборони УРСР та координував його з командувачем Харківським військовим округом (далі – ХВО) генерал–лейтенантом Черніковим О.Н. Було проаналізовано комплектування резервних та маршевих частин по ХВО, і воно показало

що за рахунок призовного контингенту військовозобов'язаних 1895 року народження по 1918 рік народження, та призовників 1922 року народження прибувших з Київського особливого військового округу (далі – КОВО), станом на 10 липня 1941 року військкоматами Сумської, Полтавської областей, які входили до ХВО, не було прийнято та не от мобілізовано до 25 тисяч чоловік, в тому числі до 9 тисяч чоловік призовників [2, арк. 3]. З всієї кількості 35–40% не мали жодної військової підготовки [2, арк. 4].

Керівництво ХВО не давало жодних розпоряджень, що робити з такою масою людей, це можна побачити зі звіту Коротченко, і тому всіх цих людей замість регулярної армії відправили до місцевих підприємств, МТС та колгоспів [2, арк. 4].

Лише 12 липня 1941 року командувач ХВО генерал–лейтенант Черніков розпорядився директивою по Сумському та Харківському обласним комбатам округу, що людей прибувших з КОВО взяти на військовий облік, відмобілізувати та придатних до військової служби в лавах Червоної армії приступити до їх навчання військової справі [2, арк. 4].

Також вже підготовлених людей вирішено було відправити в резервні частини, а призовників відправити в інші військові округи, головним чином в Західно–Сибірський військовий округ [2, арк. 5]. Як можна бачити з цих українських хлопців і будуть сформовані славетні сибірські дивізії, які були свіжим резервом та на вістрі атак під час зимового 1941–1942 років контрнаступу. Ось ще один з вкладів України заради перемоги.

Також на потреби армії була кинута цивільна техніка, в Полтаву було пригнано 300 вантажних автомобілів з Житомирської області, які 12 липня 1941 року командир ХВО генерал–лейтенант Черніков відправив для потреб фронту [2, арк. 5].

При організації оборони вищому керівництву партії та армії прийшлося вирішувати різноманітні задачі. Основна співпраця стосувалася поставок харчів, речей та засобів пересування. Одним з прикладів це формування кавалерійських артилерійських частин, які до 40–45% замінялися обозними [2, арк. 6]. Для повної комплектації, як завжди була проблема, окрім простої нехватки. Справа втім, що при наявності поголів'я коней його не можливо, було використовувати через введений карантин на коней на Сумщині через анемію [2, арк. 6]. Але за даними з того часу введення карантину, а це 1936–1937 року, не помер жоден кінь, і карантин не був скасований. Тут, як завжди видалося звичайне недбалство. Коротченко дане питання про відміну карантину, для швидкої поставки коней, поставив на вирішення Наркомзему УРСР [2, арк. 6].

Укріплювалися зв'язки місцевих партактивів з місцевими гарнізонами, для поліпшення обороноздатності. Для прикладі лише в одному Харкові в промислових, торгових та господарських організаціях було передано на потреби РСЧА певні цінності. Харківський обком КП(б)У виявив можливим передачу на потребу ХВО:

- Черевики – 8500 пар;
- Чоботи – 1500 пар;
- Ватяні куртки та піджаки – 11000 штук;

– Автопокришок “ГАЗ–АА” – 318 штук [2, арк. 7].

Ось саме такими вчинками, крок за кроком кувалася перемога, звісно вище вказаний перелік є не повним.

Але все таки постачання, як фронтних частин так і частин народного ополчення все ж було не повним, постійно виникали проблеми. Ось, як наприклад згадував боєць народного ополчення Белоусов Лев Семенович, що він був босий і йому була видана лише гімнастерка [3, арк. 102–103]. І це був не поодинокий випадок.

По УРСР на потреби оборони, як для армії та будівництва оборонних споруд мобілізували всі можливі транспортні засоби, в тому числі велику кількість підвод [2, арк. 19]. Також було мобілізовано 70 легкових одиниць авто, і це тільки по Харківщині [2, арк. 20].

За для максимальної взаємодії цивільного керівництва та РСЧА, була видана спеціальна постанова військової ради Південно–Західного напрямку [2, арк. 40]. Дана постанова повинна була оптимізувати роботу тилового забезпечення армії в районах дії Південно–Західного та Південного фронтів. При військових радах фронтів та армій повинно було бути створені оперативні групи в кількості:

– При фронтах 25–30 чоловік;

– При арміях 7–10 чоловік [2, арк. 40].

Також було введена профілізація цих груп: промислова, транспорту та зв'язку, постачання та заготовки [2, арк. 40]. В кінці червня–липня 1941 року тогочасне керівництво УРСР та КП(б)У приймало безпрецедентні заходи до оборони України. Окрім прямого призову та мобілізації чоловіків до лав регулярної армії була проведена робота по підготовці народного ополчення. Була визначена програма для військового навчання народних ополченців. Спеціальною постановою М.Хрущов наголошував всім секретарям обкомів КП(б)У приступити до навчання добровольців [2, арк. 42].

Ось основні засади у підготовці народного ополчення:

– Вивчення правил заряджання та розряджання гвинтівки, кулемета;

– Вивчення гранат, їх заряджання та метання. Використання пляшок з запальною сумішшю для боротьби з танками ворога;

– Заряджання протитанкових мін та їх установка. Вивільнення мін та їх розрядження;

– Вивчення правил перебіжок, переповзань, кидків в атаку й атаки у взаємодії з вогнем станкових кулеметів, артилерії, танків;

– Відкопування індивідуальних щілин, шляхів сполучення, протитанкових ровів, побудова “їжів” [2, арк. 42].

Також планувалося, що проведення навчання ополченців повинно проходити без відриву від виробництва.

Окрім того, після початку Великої Вітчизняної війни Державний Комітет Оборони СРСР видав наказ “Загальна військова підготовка громадян СРСР” від 17 вересня 1941 року, який набув чинності 1 жовтня того ж року. Він передбачав обов’язкову 110–годинну військову підготовку чоловіків від 16 до 50 років без відриву від роботи. У структурі Народного Комісаріату

Оборони було створено Головне управління загального військового навчання (ГУЗВН); при республіканських, крайових і обласних військкоматах були створені відділи всеобуча, на місцевому рівні при міських та районних військкоматах перебували 2–3 інструктора [6]. Також 24 червня 1941 було прийнято постанову РНК СРСР про створення добровольчих винищувальних батальйонів для охорони об’єктів в тилу і боротьби з диверсантами і десантами противника. До кінця липня 1941 було створено 1755 винищувальних батальйонів (чисельністю від 100–200 до 500 чоловік) і 300 тис. груп сприяння винищувальних батальйонів [7, с. 270]. До кінця липня 1941 року в СРСР було створено 1755 винищувальних батальйонів (чисельністю від 100–200 до 500 чоловік) і 300 тис. груп сприяння винищувальних батальйонів [1]. Протягом 1941 року в діючу армію було направлено 1350 батальйонів (понад 250 тис. чол.), Понад 25 тис. бійців стали партизанами [7, с. 270].

Щодо рівня боєздатності та підготовки частин народного ополчення та винищувальних батальйонів, згадує Воробйов П.С. Він надає данні про Крюковський полк народного ополчення [4, арк. 179]. В доказ того, що народне ополчення зразка 1941 року мало чим відрізнялося від частин РСЧА, а навіть було її частиною, як основний резерв і навіть просто частини народного ополчення без певних змін у своїй структурі отримували армійську нумерацію і повністю вважалися звичайними стрілецькими з’єднаннями. Так і Воробйов П.С. зазначає, що частину полку складали фронтіві частини які вийшли з бою, охоронна команда складу ОВС №179, рота аеродромного обслуговування в/ч 379, всього 700 чоловік [4, арк. 180–181]. Як ми можемо бачити, що назва “полк народного ополчення”, не відповідала фактично постанові РНК СРСР від 24 червня 1941 року “Про охорону підприємств та установ та створенні винищувальних батальйонів”, дана постанова започатковувала рух у створенні добровольчих з’єднань по боротьбі з ворогом по всьому СРСР, але ситуація на Україні була на той час досить тяжкою і всі загоны, які мали зброю були підпорядковані фронтівому командуванню. Воробйов також зазначав, що ним як кадровим військовим та штабом полку проводилася робота по укріпленню підрозділів в період з 5 по 12 серпня, але цьому завадили німці [4, арк. 181]. Загалом частини народного ополчення, які були сформовані при ініціативі партійних органів, добровольчій самопожертві народу та підтримки військових показали високу силу духу та хоробрість у захисті своєї Батьківщини.

Як можна спостерігати, що досить велика частка населення УРСР була задіяна в безпосередньо обороні, решта працювала чи була зайнята евакуацією. Цікаво бачити за патріотичний підйом населення. Ось наприклад Заява громадянки з села Вольного Мамр Александри Афросинівни до Коропського райвійськкомату, що на Чернігівщині: “Вся країна – весь радянський народ з грізним гнівом виступає проти знаглівших фашистів – проти гітлерівської банди. Ввесь радянський народ з великим відчуттям відданості комуністичній партії, нашому радянському уряду, нашому улюбленому Сталіну, виступає на захист любіої Батьківщини.

Я відчуваю обов'язок громадянки Радянського союзу також хочу стати на захист своєї коханої Батьківщини і тих бандитів, які мислять нажитися на нашій крові...

А саме по цій причині я прошу військкомат поза всякої черги направити мене на фронт до військової частини на посаду медсестри.

Звання медсестри військової частини та члена комуністичної партії, в якій я є виконаю з честю" [4, арк. 5]. Даний лист, можна сприймати, як сильно наповнений комуністичною ідеологією, але він сповнений патріотизмом та бажанням захистити свою Батьківщину від потурання її ворогом. Дане послання не було по одиноке чи якимось чином обмежено соціальними прошарками чи професіями.

Взагалі моральний підйом населення був досить значним, ось для прикладу в Одесі в перші місяці війни був взагалі створений оборонний жіночий батальйон в складі 900 дівчат [5, арк. 162]. Також Одеський обком КП(б)У звітував що за період з 25 липня по 1 жовтня всього було мобілізовано в Червону армію та військовий морський флот:

А) Рядового та молодшого командного складу – 142 519 осіб,

– з них на оборону Одеси – 11 519 осіб;

Б) Командного складу 12 955 осіб,

– з них медичного персоналу 3 115 осіб;

Всього: 155 474 особи.

Автотранспорту мобілізовано:

А) вантажівок – 3 201 одиниця;

Б) легкових авто – 492 одиниці;

В) спеціальних авто – 62 одиниці;

Г) тракторів – 340 одиниць;

Д) мотоциклів – 186 одиниць [5, арк. 163].

Отже, можна сказати про значний внесок України в оборону СРСР в період жорстоких оборонних боїв 1941 року. Не зважаю чи на повну підконтрольність з Москви, місцеві партійні органи вдавалися і до самої ініціативи, вживали всіх необхідних заходів для оборони, як України так і СРСР. Можна побачити, певні моменти і негативні, але вони скоріше за все виникали через неготовність радянського керівництва країни до війни, а саме передусім Й.В. Сталіна та його найближче оточення. І тут не головне кількість танків чи літаків, досить важливою віхою є військова логістика. В системі тоталітарності та повної безініціативності, а також раптовістю нападу німецьких військ, партійне керівництво УРСР, все ж не було розгубленим, а діяло разом з військовим фронтовим командуванням і було одним з основних частин та організаторів військової логістики та оборони.

Список використаних джерел

1. Центральний державний архів громадський об'єднань України. – Ф.1. – Оп.23. – Спр.3.
2. Там само. – Ф.1. – Оп.23. – Спр.8.
3. Там само. – Ф.57. – Оп.4. – Спр.16.
4. Там само. – Ф.1. – Оп.23. – Спр.6.
5. Там само. – Ф.57. – Оп.4. – Спр.13.
6. Большая советская энциклопедия / под ред. А.М. Прохорова. 3-е изд. – М.: "Советская энциклопедия", 1971. – Т.5.
7. Народное ополчение в Великой Отечественной войне, 1941–1945 // Большая Советская Энциклопедия / под ред. А.М. Прохорова. 3-е изд. – М.: "Советская энциклопедия", 1974. – Т.17.

References

1. Central'nyj derzhavnyj arhiv gromads'kyj ob'jednan' Ukraïny. – F.1. – Op.23. – Spr.3.
2. Tam samo. – F.1. – Op.23. – Spr.8.
3. Tam samo. – F.57. – Op.4. – Spr.16.
4. Tam samo. – F.1. – Op.23. – Spr.6.
5. Tam samo. – F.57. – Op.4. – Spr.13.
6. Bol'shaja sovetskaja jenciklopedija / pod red. A.M. Prohorova. 3-e izd. – M.: "Sovetskaja jenciklopedija", 1971. – T.5.
7. Narodnoe opolchenie v Velikoj Otechestvennoj vojne, 1941–1945 // Bol'shaja Sovetskaja Jenciklopedija / pod red. A.M. Prohorova. 3-e izd. – M.: "Sovetskaja jenciklopedija", 1974. – T.17.

Rosickiy V. S., graduate student, Research Institute of Ukrainian Studies (Ukraine, Kiev), vadim-rosickij@yandex.ru

Support combat effectiveness Red Army party organ in Ukraine in 1941 through archive documents

The article describes the actions of the Central Committee of the Communist Party of Bolsheviks Vserossijsky, of the Communist Party Central Committee bolshevikiv Ukraine and the other party organizations in support of the Red Army organization, their role and importance in the organization, and welfare, the logistics of the regular army, militia formation. Traced to the level of support for military forces defending the Ukraine in 1941, the amount of financial assistance to the troops. The methods of the party organs the Communist Party Central Committee bolshevikiv Ukraine, the interaction with the military leadership fronts.

Was assess the actions of the Communist Party of Ukraine and senior management of the USSR and the Red Army, both positive and negative, held parallel with the selfless work and dedication of the Ukrainian people before the invasion of the enemy.

Keywords: militia, destroyer battalions, the party front, military district, defense, security, mobilization of volunteers.

Росицкий В. С., аспирант, Научно-исследовательский институт украиноведения (Украина, Киев), vadim-rosickij@yandex.ru

Обеспечение боеспособности РККА партийным органами в Украине в 1941 году, сквозь призму архивных документов

Рассмотрены действия ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У и других партийных организаций в организации поддержки РККА, их роль и значение в организации и улучшении быта, логистики регулярной армии, формировании ополчения. Прослежен уровень обеспечения военных формирований, оборонявших Украину в 1941 году, количество материальной помощи в войска. Рассмотрены методы работы партийных органов КП(б)У, взаимодействие с военным руководством фронтов.

Была дана оценка действиям КП(б)У и высшего руководства СССР и Красной армии, как положительная, так и отрицательная, проведена параллель с самоотверженным трудом и отдачей украинского народа перед нашествием врага.

Ключевые слова: народное ополчение, истребительные батальоны, партия, фронт, военный округ, оборона, обеспечение, мобилизация, добровольцы.

* * *

УДК 94(477)“1960/1980”

Лісовська О. В.
кандидат історичних наук, доцент кафедри історії
України, Уманський державний педагогічний
університет ім. Павла Тичини
(Україна, Умань), LisovskaOlya@gambler.ru

МАТЕРІАЛЬНО–ТЕХНІЧНА БАЗА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА В 60–80–ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ: АНАЛІЗ ПРАЦЬ РАДЯНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

Зроблена спроба комплексного аналізу історичних поглядів радянського періоду на становище матеріально–технічної бази українського села в 60–80–ті роки ХХ ст. Автор поставив собі за мету проаналізувати стан наукової розробки проблеми взятої до розгляду. З'ясовано структуру, повноту й достовірність знань про матеріально–технічну базу села. Охарактеризовано великий фактичний матеріал опублікований радянськими дослідниками. Не дивлячись на його ідеологічне спрямування та односторонність, наголошено на його важливості для вивчення історії українського села 1960–1980–х рр. В статті зазначено, що науковці доби “розвинутого соціалізму” акцентували увагу виключно на позитивних аспектах радянської політики.

Ключові слова: історіографія, українське село, сільське господарство, матеріально–технічна база.